



Mapa Karier

Szkoła, praca, przyszłość

SCENARIUSZE ZAJĘĆ Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO
DLA KLAS VII i VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Drogi nauczycielu,

W Twoje ręce oddajemy propozycję kilkunastu scenariuszy lekcji, które możesz wykorzystać na zajęciach doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej. Naszą misją jest dostarczenie Ci materiałów wysokiej jakości, dzięki którym zaoszczędzisz czas i zaplanujesz atrakcyjne zajęcia.

Dlaczego warto skorzystać z naszych scenariuszy?

- proponujemy szeroki wachlarz metod aktywizujących, ponieważ każdy uczeń ma inny styl uczenia się;
- opisane aktywności zostały przetestowane z młodzieżą;
- w niniejszej publikacji znajdziesz gotowe do druku materiały do wykorzystania w pracy z młodzieżą;
- proponowane scenariusze realizują wybrane treści z Rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)

**Życzymy owocnej pracy,
Zespół Mapy Karier**

CELEM SCENARIUSZY ZAJĘĆ PROPONOWANYCH PRZEZ MAPE KARIER JEST PRZYGOTOWANIE UCZNIÓW DO PODEJMOWANIA ŚWIADOMYCH I ODWAŻNYCH WYBORÓW EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH W SZYBKO ZMIENIAJĄCYM SIĘ ŚWIECIE.

Scenariusze stanowią spójną i atrakcyjną metodycznie ofertę nie tylko dla doradców zawodowych, ale także dla wychowawców klas VII i VIII, którzy chcą wspierać swoich uczniów w decyzjach edukacyjnych i zawodowych. Mogą stanowić wartościowy element wewnątrzszkolnych programów doradztwa zawodowego. Zaletą tej propozycji metodycznej jest to, iż to sam doradca – który zna swoich uczniów najlepiej - decyduje, kiedy dane treści chce realizować. Propozycje ćwiczeń i karty pracy mogą ułatwić realizację zadań doradczych w pracy z całą klasą, niektóre z zaproponowanych rozwiązań mogą być także wykorzystane do doradztwa indywidualnego. Mocną stroną scenariuszy jest także to, iż zintegrowano w nich treści zawodoznawcze z innymi ważnymi elementami procesu projektowania karier - samopoznaniem, wiedzą o rynku pracy, krytycznym myśleniem. Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem scenariuszy mogą wzmacniać nie tylko wiedzę uczniów o zawodach, ale także wzmacniać proaktywną postawę wobec ich własnej kariery edukacyjnej i zawodowej.

dr hab. Małgorzata Rosalska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Scenariusze opracowane przez Mapę Karier są kolejną ciekawą propozycją dla pedagogów poszukujących dynamicznych i interaktywnych zajęć doradztwa zawodowego. Materiał jest w całości dopasowany do potrzeb i możliwości psychofizycznego rozwoju uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych. Stanowi niezbędnik dla doradcy zawodowego, a także daje możliwość poprowadzenia zajęć w formie warsztatowej przy jednoczesnej realizacji wymagań MEN. Jako wieloletni doradca zawodowy polecam publikację i osobiście z przyjemnością będę z niej korzystał.

Marcin Kuc, doradca zawodowy SP 6 Świdnica, coach kryzysowy, nauczyciel akademicki, ekspert WSB w Opolu

Bardzo inspirujące materiały, przygotowane w prosty i praktyczny sposób. W każdym scenariuszu znajdziemy wskazówki dla nauczyciela oraz jasno opisane ćwiczenia. Każdy scenariusz opracowano na jednej stronie plus ewentualne załączniki. Konkretny i interesujący materiał dydaktyczny. Szczególnie ważne wydają mi się propozycje “Czy to, czego się uczę, przyda mi się w przyszłości?” oraz “Jak może wyglądać praca w przyszłości”, które pomagają ukierunkować młodych ludzi na wyciągnięcie wniosków ze swojej wiedzy i doświadczeń oraz wprowadzają temat przemian rynkowych. Mapa Karier jak zawsze podrzuci coś użytecznego.

Agnieszka Ciereszko, właścicielka Akademii Webinaru

W fundacji Katalyst Education wierzymy, że ludzie mogą i powinni być szczęśliwi wykonując pracę, która daje im spełnienie, radość i pozwala się rozwijać. Wierzymy również, że droga do pracy marzeń zaczyna się już na pierwszych etapach edukacyjnych, kiedy dzieci stykają się z tym, co to znaczy mieć pracę, czym ona jest dla ich najbliższych. Większość z nas będzie pracowała przez ponad 40 lat, spędzając w pracy mniej więcej jedną czwartą tego czasu. Ilu fascynujących rzeczy można wtedy się nauczyć i ile marzeń zrealizować! Stworzyliśmy Mapę Karier po to, aby wspierać młodych ludzi w myśleniu o swojej karierze jak o czymś, co się dynamicznie zmienia, jak o nie mającym końca procesie uczenia się i odkrywania siebie.

AUTORKI

Anna Sowińska

Pedagog i doradczyni zawodowa, coach kryzysowy; współautorka scenariuszy lekcji doradztwa zawodowego w Mapie Karier. Od 2010 zajmuje się orientacją i reorientacją zawodową młodzieży i dorosłych. Absolwentka Akademii Pedagogiki Specjalnej.



Klaudia Stano

Koordynatorka projektów edukacyjnych w fundacji Katalyst Education, trenerka i współautorka scenariuszy lekcji z zakresu doradztwa zawodowego w Mapie Karier. Pasjonuje się nowymi rozwiązaniami w edukacji i trzecim sektorze. Absolwentka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.



LAYOUT & SKŁAD

Zofia Borysiewicz

Graficzka i projektantka materiałów multimedialnych w fundacji Katalyst Education. Zaprojektowała scenariusze lekcji dostępne na stronie Mapy Karier. Absolwentka specjalizacji Communication Design w School of Form.



KOREKTA JĘZYKOWA

Małgorzata Załoga

Zajmuje się kontrolą językowej i technicznej poprawności tworzonych treści edukacyjnych w fundacji Katalyst Education. Z wykształcenia lekarz. Współpracuje z redakcjami czasopism popularnonaukowych jako autorka i tłumaczka tekstów.



JAK KORZYSTAĆ Z PUBLIKACJI „SZKOŁA, PRACA, PRZYSZŁOŚĆ”?



Nasze scenariusze możesz realizować w zaproponowanej przez nas kolejności, lub wykorzystać te fragmenty, które uznasz za najbardziej przydatne w twojej pracy.

Scenariusze podzielone są na sześć obszarów tematycznych:

1. **Gotowi? (wprowadzenie do zajęć)**
2. **Poznaję siebie**
3. **Świat zawodów**
4. **Świat edukacji**
5. **Planuję swoją ścieżkę**
6. **Gotowi na przyszłość (podsumowanie zajęć)**

Niniejszy materiał jest udostępniany na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0](#), co oznacza, że możesz go przerabiać, kopiować i używać jak chcesz, zarówno w szkole jak i poza nią, o ile oznaczysz źródło, z którego pochodzi. Prawidłowe przypisanie autorstwa: Katalyst Education.

We wszystkich scenariuszach znajdziesz stałe elementy:



Cel

Każdy scenariusz realizuje jeden główny cel, który znajdziesz zawsze w prawym górnym rogu strony.



Dodatkowe materiały i sprzęt

W większości scenariuszy znajdziesz załączniki (znajdujące się bezpośrednio pod scenariuszami) lub materiały do bezpłatnego wydrukowania ze źródeł zewnętrznych. Informujemy Cię też o tym, czy będą potrzebne urządzenia z dostępem do Internetu bądź inne materiały, np. plastyczne.



Wskazówki dla nauczyciela

W tej sekcji dzielimy się z Tobą dodatkowymi materiałami, rekomendujemy alternatywne rozwiązania lub radzimy Ci, jak przeprowadzić proponowane przez nas aktywności.



Realizowane treści programowe

Przy każdej propozycji zajęć znajdziesz informację o tym, które treści programowe Rozporządzenia MEN (z dn. 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego) realizuje ten scenariusz.

Co jeszcze?

W wielu scenariuszach podajemy linki do zewnętrznych źródeł (filmów, artykułów, publikacji). Na jednej z ostatnich stron znajdziesz ich listę.

Nie podajemy czasu, który jest potrzebny na realizację jednego scenariusza, ponieważ jest on zależny od wielu czynników (liczebności klasy, długości dyskusji na wstępie etc.). Zakładamy, że Ty sam(a) najlepiej oszacujesz, jak długo zajmie Ci zrealizowanie materiału (i czy chcesz realizować całość).

SPIS TREŚCI

7

GOTOWI?

W czym może mi pomóc doradca zawodowy?

8

POZNAJĘ SIEBIE

Zmapuj swoje preferencje
Co lubię? Jakie mam umiejętności?
Moja marka osobista

15

ŚWIAT ZAWODÓW

Czy to, czego się uczę, przyda mi się w przyszłości?
Jak może wyglądać praca w przyszłości?
Czy roboty zabiorą nam pracę?
Zgadnij, jaki to zawód

40

ŚWIAT EDUKACJI

Jakie jest Twoje zdanie?
Liceum, technikum czy szkoła branżowa?

53

PLANUJĘ SWOJĄ ŚCIEŻKĘ

Jak wybrać szkołę?
Marzenia z terminem ważności
Jeden zawód przez całe życie?

56

GOTOWI NA PRZYSZŁOŚĆ

Jak pomogły mi zajęcia z doradztwa zawodowego?

W CZYM MOŻE MI POMÓC DORADCA ZAWODOWY?

 2.8, 4.3

Pierwsze zajęcia to czas rozmowy, poznawania się i oswojenia z tematem, który będzie Wam towarzyszył przez cały cykl zajęć. Rozpocznij zatem od rozszyfrowania tego nieco tajemniczego pojęcia, jakim jest doradztwo zawodowe.

DORADCA ZAWODOWY TO ...

Zapisz na tablicy dużymi literami hasło „doradca zawodowy”. Poproś uczniów o wymienianie wszystkich skojarzeń, jakie przyjdą im do głowy. Zapisuj wszystkie pomysły, nawet takie, które nie wydają Ci się do końca trafne. W początkowej fazie burzy mózgowi chodzi o jak największą liczbę skojarzeń.

Możesz zadać uczniom pytania pomocnicze:



- W czym może pomóc doradca zawodowy? Z jakimi problemami można się do niego zwrócić?
- Jakimi cechami powinien się odznaczać doradca zawodowy?
- Z jakich narzędzi i metod korzysta doradca zawodowy?
- Gdzie można spotkać doradcę zawodowego? W jakich instytucjach?

Gdy pomysły się wyczerpią, podsumuj pracę uczniów i uzupełnij o doświadczenia z własnej praktyki zawodowej. Z czym jeszcze zwracają się do Ciebie uczniowie? Z jakich jeszcze metod lub narzędzi korzystasz?



CEL

Uczeń formułuje oczekiwania wobec zajęć i poszerza wiedzę na temat wsparcia, jakie może uzyskać od doradcy zawodowego.

ZEBRANIE OCZEKIWAŃ

Uzbrojeni w wiedzę o pracy doradcy zawodowego, jesteście gotowi do dyskusji nad tym, do czego Twoim uczniom mogą się przydać zajęcia z doradztwa zawodowego. Spytaj uczniów, jakie są ich osobiste oczekiwania wobec zajęć, czego chcieliby się dowiedzieć, jakie tematy są dla nich najbardziej interesujące. Wypowiedz głośno zebrane oczekiwania, pogrupuj w kategorie i zaznacz, które kwestie uda się poruszyć na lekcjach, a które będą wymagać od uczniów samodzielnej pracy w domu lub indywidualnego spotkania z doradcą zawodowym.

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA:



Uczniowie chętniej będą wchodzić w proponowane przez Ciebie aktywności na kolejnych lekcjach, jeśli będziesz je odnosić bezpośrednio do oczekiwań, które sformułowali na samym początku.

Jeżeli uczniowie nie mają śmiałości, możesz poprosić ich o wpisywanie oczekiwań na karteczkach post-it, które później zbierzesz i przykleisz na tablicy.

USTALCIE ZASADY GRY

Rekomendujemy ustalenie z klasą wspólnych zasad, którymi będziecie się kierować podczas wszystkich zajęć i które pomogą Wam rozwiązywać trudne sytuacje z szacunkiem dla siebie nawzajem (np. zasada dyskrecji, komunikat „ja”, mówi jedna osoba na raz, nie krytykujemy opinii innych itd.).

ZMAPUJ SWOJE PREFERENCJE



CEL

Uczeń rozpoznaje własne preferencje dotyczące szkoły, spędzania czasu wolnego i stylów działania.



sznurek lub taśma malarska

Poznaję siebie



1.2

JAKIE MASZ PREFERENCJE? POKAŻ TO CIAŁEM!

Podziel salę lekcyjną na dwie połowy, np. przy pomocy sznurka lub taśmy malarskiej umieszczonej na podłodze. Odczytaj pierwsze pytanie z poniższej listy (*Wolisz pracować indywidualnie czy w grupie?*) i poproś uczniów, aby ustawili się w odpowiednim miejscu względem linii zgodnie ze swoimi preferencjami. Ustal, która strona odpowiada której preferencji (np. im dalej na prawo od sznurka, tym bardziej preferowana jest praca indywidualna). Zaznacz, że przy braku wyraźnych preferencji, można się ustawić blisko sznurka/taśmy lub nawet na nim. Gdy wszyscy uczniowie zajmą już pozycje, poproś kilka osób o skomentowanie, dlaczego stoją w tym, a nie innym miejscu. Powiedz, że w każdej chwili pod wpływem dyskusji można zmienić zdanie i stanąć gdzie indziej. Dopytuj uczniów w klasie: Kto ma podobnie, a kto zupełnie inaczej? Dlaczego?

Powtarzajcie ćwiczenie do czasu wyczerpania pytań. Zaproponuj uczniom zadawanie kolegom i koleżankom własnych pytań.

PROPOZYCJE PYTAŃ

- Wolisz pracować indywidualnie czy w grupie?
- Wolisz planować czy działać spontanicznie?
- Wolisz być graczem czy kibicem?
- Wolisz mówić w języku ojczystym czy w obcym?
- Wolisz polski czy matematykę?
- Wolisz szukać nowych rozwiązań czy działać według zasad?
- Wolisz grać w gry komputerowe czy czytać książki?
- Wolisz uczyć się z video na YouTube czy z podręczników?
- Wolisz uczyć się regularnie przez cały rok czy przed sprawdzianem?
- Wolisz być frontmanem czy szarą eminencją?
- Wolisz mówić czy słuchać?
- Wolisz przebywać w towarzystwie znanych sobie osób czy zawierać nowe znajomości?

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA



Ćwiczenie zaproponowane w tym scenariuszu może wymagać od Was czasowej reorganizacji sali, jednak warto się tego podjąć, ponieważ uczniowie chętnie angażują się w aktywności ruchowe.

POROZMAWIAJCIE:



- Jak Wam się podobało to ćwiczenie?
- Czy któreś pytania sprawiły Wam szczególną trudność?
- Czy coś Was zaskoczyło?
- Jak myślicie, po co zrobiliśmy to ćwiczenie?

CO LUBIĘ? JAKIE MAM UMIEJĘTNOŚCI?

📖 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6

CO LUBIĘ ROBIĆ? W CZYM JESTEM DOBRY?

Każdemu uczniowi wręcz formularz, który znajdziesz w załączniku nr 1. Poproś o wypełnienie go, zaznaczając, że odpowiedzi nie będą oceniane i nie trzeba się nimi dzielić, służą autorefleksji i zastanowieniu się nad swoimi umiejętnościami, ulubionymi zajęciami i wymarzoną pracą.

Gdy uczniowie skończą pracę indywidualną, poproś chętnych o odpowiedzi na wybrane pytania:



- Które przedmioty szkolne są Waszymi ulubionymi i dlaczego? Których przedmiotów nie lubicie i dlaczego?
- Czego byście się chcieli nauczyć w ciągu najbliższych 5 lat?
- Jak wygląda Wasza praca marzeń? Jakiej pracy na pewno nie moglibyście wykonywać w przyszłości? Dlaczego?

SZCZEGÓLNE UZDOLNIENIA

Teoria inteligencji wielorakich, opracowana przez Howarda Gardnera, mówi o tym, że każdy z nas posiada potencjał w innym obszarze. Aby go odkryć, możesz zaproponować swoim uczniom wypełnienie testu, który pokaże im, w jakich kierunkach wykazują szczególne uzdolnienia. Wyniki testu nie są oceniane. Pokazują obszary, w których prawdopodobnie czujemy się mocniejsi i lepiej sobie z nimi



CEL
Uczeń dokonuje autorefleksji nad własnymi zainteresowaniami, mocnymi stronami oraz pracą marzeń.



- załącznik nr 1 (dla każdego ucznia)
- kwestionariusz Gardnera (dla każdego ucznia, do pobrania [stąd](#), s. 132-133)

radzimy. Proponujemy skorzystanie z gotowej, uproszczonej wersji kwestionariusza, dostępnego w bezpłatnej publikacji M. Rosalskiej „Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego” (str. 132-133)¹. Wypełnienie formularza powinno zająć uczniom nie więcej niż 10-15 minut. Pod koniec poproś uczniów o zaznaczenie ich dwóch-trzech najwyższymi punktowanymi obszarów.

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA:



Po wypełnieniu testu, jeżeli uczniowie będą chcieli podzielić się swoimi wynikami, narysujcie na tablicy tabelę lub koło z podziałem na osiem typów inteligencji wyróżnionych przez Gardnera i wpiszcie swoje imiona przy tym uzdolnieniu, które było u Was najwyższymi punktowane. W ten sposób sprawdzicie, jak wygląda rozkład talentów w całej klasie. Do zebrania wyników możesz również użyć narzędzia www.mentimeter.com.

Po zakończeniu pracy poproś uczniów o podzielenie się swoimi refleksjami:



- Jakie wyniki Wam wyszły? Czy zgadzacie się z nimi?
- Czy przyznawanie punktów poszczególnym stwierdzeniom w teście było dla Was łatwe, czy trudne?
- Czy ten test może Wam w coś pomóc? Jak sądzicie?

PODSUMOWANIE

Jest wiele sposobów na to, aby dowiedzieć się, jacy jesteśmy i co lubimy. Im częściej będziemy próbować różnych zajęć, tym większą mamy szansę na podejmowanie trafnych decyzji i dokonywanie wyborów, które dadzą nam satysfakcję.

CO LUBIĘ? CZEGO NIE LUBIĘ?

Przeczytaj pytania i zapisz swoje odpowiedzi i refleksje.

Zastanów się, jakie masz umiejętności. Pomyśl o swoich zainteresowaniach, o tym w jakich tematach posiadasz wiedzę. Zapisz wszystkie swoje umiejętności, które przyjdą Ci do głowy (nawet drobne). Listę przykładowych umiejętności znajdziesz na dole tej strony.

<p>Jakie są Twoje ulubione przedmioty szkolne? Co Ci się w nich podoba?</p>	<p>Jakie przedmioty szkolne lubisz najmniej? Dlaczego?</p>	<p>Za co zwykle chwalą Cię inni? Z czego Ty sam(a) jesteś dumny/dumna?</p>
<p>Gdybyś nie musiał(a) się martwić o finanse, jak wyglądałaby Twoja wymarzona praca? Jak wyobrażasz sobie typowy dzień w takiej pracy?</p>	<p>Czego zupełnie nie lubisz robić? Jakiej pracy na pewno nie mógłbyś/mogłabyś wykonywać w przyszłości? Dlaczego?</p>	<p>Czego chciał(a)byś się nauczyć w ciągu najbliższych 5 lat? Umiejętności/wiedzę z jakiego obszaru pogłębić? (nie tylko w szkole, również na własną rękę)</p>

Przykładowa lista umiejętności: szybkie podejmowanie decyzji, dotrzymanie terminów, umiejętność improwizacji, szybkie adaptowanie się do nowych warunków, słuchanie innych, organizowanie wydarzeń, szybkie uczenie się, przekazywanie wiedzy innym, inicjowanie działań, logiczne myślenie, łatwość w nawiązywaniu kontaktów, przemawianie publiczne, wytrwałe dążenie do celu, szybkie liczenie, uważne obserwowanie, wyciąganie wniosków, jednoczenie ludzi, dobra pamięć, łączenie faktów

MOJA MARKA OSOBISTA



CEL

Uczeń charakteryzuje, czym jest marka osobista i wskazuje, jak chciałby być postrzegany przez innych.



- załącznik nr 2 (jedna kopia)
- załącznik nr 3 (dla każdego ucznia)

 1.3, 1.6

Poznaję siebie

SKOJARZENIA Z MARKĄ

Wydrukuj i wytnij logotypy znanych w Polsce marek z różnych branż. Gotowy materiał do wydrukowania znajdziesz w załączniku nr 2.

Zainicjuj dyskusję:



- Z czym kojarzą Wam się poszczególne marki? (wypiszcie na tablicy jak najwięcej różnorodnych haseł)
- Które marki wywołują kontrowersje w klasie? W ocenie których marek uczniowie są zgodni?
- Czy możecie podać przykłady marek, które są Wam bliskie? Dlaczego? Jakiej mają cechy? Co w nich lubicie?

Okazuje się, że każda organizacja ma określony wizerunek i jest w różny sposób postrzegana przez opinię publiczną (podobnie jest z ludźmi – możesz przygotować wizerunki popularnych wśród Twoich uczniów postaci i ponownie zebrać skojarzenia; z każdą z osób będzie powiązany zestaw haseł, cech charakteru, zachowań). Oczywiście nie tylko znane firmy czy osoby mają swoją markę. Każdy z nas ma określony publiczny wizerunek, który wzbudza określone emocje. Warto pamiętać, że marka to nie jest to, co my sami mówimy czy myślimy o sobie, ale to, co mówią i myślą o nas inni.

Spytaj uczniów:



- Czy posiadanie pozytywnej marki osobistej ma dla Was znaczenie?
- A może jest to ważne tylko dla największych firm i znanych osobistości?

JAK CHCESZ BYĆ POSTRZEGANY?

Poproś uczniów, aby zamknęli oczy i wyobrazili sobie, że wychodzą z sali. Jak chcieliby być postrzegani przez kolegów i koleżanki? Jak chcą być odbierani? Co mogą zrobić, aby faktycznie wywołać taki odbiór u innych? Jakie wrażenie stwarzają teraz?

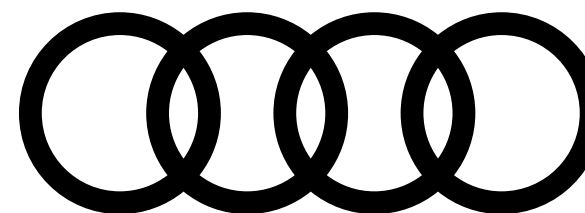
Po zakończeniu wizualizacji rozdaj uczniom do wypełnienia formularz, który znajdziesz w załączniku nr 3. Poproś, aby na początku odpowiedzieli tylko na pierwsze pytanie. Następnie zachęć każdego z uczniów do skonsultowania się z 2-3 wybranymi osobami z klasy. Czy faktycznie są postrzegani tak, jak im się wydaje? Może koledzy/koleżanki mogą coś zweryfikować lub dodać? Przy udzielaniu informacji zwrotnej przypomnij uczniom o zasadach ustalonych w kontrakcie. Następnie zachęć uczniów do wypełnienia kolejnych punktów z formularza dotyczących tego, jak chcieliby być postrzegani w przyszłości i jak mogą do tego doprowadzić (te punkty służą autorefleksji i nie powinny być sprawdzane).

PODSUMOWANIE

Poproś uczniów o podzielenie się spostrzeżeniami z dzisiejszej lekcji.

LOGOTYPY ZNANYCH MAREK

1/2



Audi

LOGOTYPY ZNANYCH MAREK

2/2



JAKA JEST TWOJA MARKA OSOBISTA?

Zastanów się, jakie wrażenie po sobie zostawiasz? Co Cię wyróżnia, jak jesteś zapamiętywany/zapamiętywana?

.....

.....

Zastanów się, jakie wrażenie chciał(a)byś po sobie zostawiać? Jakie emocje chcesz wzbudzać u innych? np. radość; chcę, aby inni przy mnie dobrze się czuli; chcę, aby mi ufali.

.....

.....

Zastanów się, co takiego możesz robić/ jak możesz się zachowywać, aby wzbudzać te emocje u innych? np. chcę dotrzymywać obietnic, nie spóźniać się.

.....

.....

LISTA EMOCJI

	satysfakcja	rozczarowanie	lęk	gniew	odwaga
szczęście	zachwył	zawód	przygnębianie	złość	pewność siebie
radość	sympatia	niepewność	smutek	wściekłość	frustracja
zadowolenie	ulga	zagubienie	zranienie	pogarda	duma
rozbawienie	spokój	bezradność	zniechęcenie	zazdrość	wstyd
ekscytacja	zmieszanie	bezsilność	zaciekawienie	rozdrażnienie	poczucie winy
optymizm	zaniepokojenie	rozczarowanie	zainteresowanie	zawiść	wdzięczność
nadzieja	zakłopotanie	żał	zdziwienie	znudzenie	
ufność	zażenowanie	strach	zaskoczenie	współczucie	

CZY TO, CZEGO SIĘ UCZĘ, PRZYDA MI SIĘ W PRZYSZŁOŚCI?

📖 2.1, 2.4



CEL

Uczeń wskazuje, w jaki sposób wiedza i umiejętności zdobywane w szkole mogą przydać się na rynku pracy.



- załącznik nr 4 lub przygotowane odręcznie karty z nazwami przedmiotów szkolnych
- rzutnik
- urządzenie z dostępem do Internetu

O CO CHODZI Z TĄ PRACĄ?

W ramach wprowadzenia do lekcji porozmawiajcie krótko o rynku pracy i o planach uczniów na przyszłość:



- Kto z Was ma już konkretny pomysł na to, co będzie robić w przyszłości? Czy są osoby, które jeszcze zupełnie tego nie wiedzą?
- Po co ludzie pracują? Jakie znaczenie może mieć praca?
- Czy praca to dla Was bliski, czy odległy temat? Jak myślicie, kiedy podejmiecie pierwszą pracę?
- Jakie zawody wykonują członkowie Waszych rodzin? Czy istnieją jakieś tradycje rodzinne, czy każdy wybiera zawód według własnych preferencji?

Pod koniec zadaj pytanie, które będzie punktem wyjścia do ćwiczenia:



- Czy myślicie, że wiedza i umiejętności nabyte w szkole przydadzą się Wam w przyszłości? Jeśli tak, to w jaki sposób? Jeśli nie, to dlaczego?

OD UCZNIĄ DO PRACOWNIKA

Pokaż uczniom stronę internetową www.mapakarier.org. Wyjaśnij, że można się z niej dowiedzieć, na czym polega praca w kilkuset zawodach oraz jak wygląda ścieżka edukacyjna każdego z nich.

Przygotuj przestrzeń w sali. Na podłodze ułóż (lub rozwiń na ścianach) kartki A4 z nazwami przedmiotów szkolnych (gotowe karty do wydruku w formacie A4 znajdziesz w załączniku nr 4; możesz też przygotować je samodzielnie). Wylosujcie zawód w Mapie Karier (za pomocą kostki do losowania w zakładce Ścieżki Kariery) i poproś uczniów, aby każdy z nich zajął miejsce obok wybranego przedmiotu szkolnego, z którego wiedza i umiejętności mogą się przydać w wylosowanym zawodzie. Dopytuj uczniów, dlaczego uważają te przedmioty za kluczowe, poproś o podawanie przykładów, np. architekt krajobrazu musi znać chemię, bo niektóre rośliny wymagają podłoża o specjalnym składzie chemicznym. Pamiętaj, że zawsze możecie zajrzeć do zakładki Istotne wymagania i umiejętności w Mapie Karier.

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA:



Uczniowie będą zapewne ustawiać się przy przedmiotach, które jako pierwsze przychodzą im do głowy, lub tych, które najbardziej lubią. Przy kolejnych rundach możesz ich poprosić o to, aby szukali mniej oczywistych połączeń. Dzięki temu uczniowie uświadomią sobie, że żaden zawód nie opiera się na wiedzy wyłącznie z jednej dziedziny.

PODSUMOWANIE

Poproś uczniów o podzielenie się refleksjami z lekcji poprzez dokończenie zdania: „Na dzisiejszej lekcji dowiedziałam(-em) się, że ...”.

język polski

**PRZEDMIOTY SZKOLNE
A RYNEK PRACY**

matematyka

historia

PRZEDMIOTY SZKOLNE A RYNEK PRACY

WOS

biologia

PRZEDMIOTY SZKOLNE A RYNEK PRACY

chemia

geografia

informatyka

technika

PRZEDMIOTY SZKOLNE A RYNEK PRACY

wf

PRZEDMIOTY SZKOLNE A RYNEK PRACY

muzyka

język angielski

PRZEDMIOTY SZKOLNE A RYNEK PRACY

fizyka

PRZEDMIOTY SZKOLNE A RYNEK PRACY

religia

etyka

JAK MOŻE WYGLĄDAĆ PRACA W PRZYSZŁOŚCI?

📖 2.3

PRZEWIDUJEMY PRZYSZŁOŚĆ

Zainicjuj dyskusję:



- Jak Wam się wydaje, czy Wasza praca będzie wyglądać podobnie do pracy Waszych rodziców? Czy praca Waszych rodziców wygląda tak, jak wyglądała praca Waszych dziadków?
- Jakie zmiany/trendy wokół siebie obserwujecie? Czy mają one przełożenie na rynek pracy?

ZAWODY PRZYSZŁOŚCI, ZAWODY PRZESZŁOŚCI...

W załączniku nr 5 znajdziesz zestaw nagłówków artykułów, które ukazały się w ciągu ostatnich lat w popularnych serwisach internetowych. Nagłówki wskazują na pewne zjawiska przyrodnicze, społeczne i gospodarcze, które już istnieją lub pojawią się w bliskiej przyszłości.

Wydrukuj i wytnij karteczki z załącznika nr 5. Uczniowie dobierają się w pary. Każda dwójka losuje jeden nagłówek i otrzymuje kartę pracy (załącznik nr 6) do wypełnienia. Gdy uczniowie skończą pracę, poproś każdą parę o odczytanie swojego nagłówka oraz przedstawienie głównych wniosków.



CEL

Uczeń wyciąga wnioski, jak może wyglądać rynek pracy w przyszłości i jakie zawody mogą się na nim pojawić.



- załącznik nr 5 (jedna kopia)
- załącznik nr 6 (dla każdego ucznia)
- rzutnik
- urządzenie z dostępem do Internetu

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA:



Jeżeli chcesz wprowadzić więcej dynamiki lub nie masz czasu, aby każda para odczytywała wnioski na głos, stwórzcie galerię wszystkich kart pracy, wieszając je na ścianach. Następnie możecie przejść się między nimi, jak na wystawie. W tej wersji ćwiczenia możesz poprosić uczniów pod koniec zajęć o ustawienie się przy tej pracy, która najbardziej ich zaintrygowała. Pamiętaj, aby poprosić uczniów o wyraźne pisanie :-)

Jako wprowadzenie do zajęć możesz również zaproponować uczniom stworzenie plakatu lub kolażu z ich wizją pracy przyszłości.

JAKIE JESZCZE ZAWODY MOGĄ SIĘ POJAWIĆ?

Aby poznać inne zawody przyszłości niż te, które już wymyśliliście, zajrzyjcie na stronę www.mapakarier.org. W zakładce Ścieżki Kariery wystarczy wpisać w wyszukiwarce hasło „zawód przyszłości”. Zadaj uczniom pytania:



- Czy domyślacie się, na czym polega praca w tych zawodach?
- Jak myślicie, które z tych zawodów już istnieją? Których jeszcze nie ma?
- Czy faktycznie uważacie, że są to zawody przyszłości? Czy sądzą, że będzie na nie zapotrzebowanie? Jak można to sprawdzić? A może z czymś się nie zgadzacie?

Świat
zawodów

NAGŁÓWKI Z GAZET

Ekonomia współdzielenia. IKEA będzie wynajmować meble

www.polityka.pl, 8 lutego 2019

Praca zdalna stanie się normą? Generacja Z dyktuje warunki pracodawcom

www.pulshr.pl, 12 marca 2019

Siedzenie za biurkiem skraca życie. Jak się uratować?

www.rp.pl, 6 lipca 2019

Europa walczy z upałami. Obawy przed zapanowaniem ekstremalnej suszy.

wiadomosci.onet.pl, 23 lipca 2019

Samochód przewidzi zachowanie kierowcy i sam wykona manewr

gazeta.pl, 18 czerwca 2019

W 2021 roku internet będzie miał 52 procent udziałów w globalnym rynku reklamowym

www.interaktywnie.com, 9 stycznia 2019

Nie żyje ślimak George. Ostatni przedstawiciel swojego gatunku

tvn24.pl, 9 stycznia 2019

Podejrzane przesyłki rozesłane do ambasad i konsulatów w Australii

tvn24.pl, 9 stycznia 2019

Włochy wysyłają statki do osłony portów. Nie chcą kolejnych migrantów

www.radiozet.pl, 9 lipca 2019

Carrefour wprowadza kasy samoobsługowe do kolejnych placówek

www.wiadomoscihandlowe.pl, 18 lipca 2019

Latanie coraz bardziej szkodzi klimatowi. Branżę czeka rewolucja?

tvn24.pl, 19 lipca 2019

Debiut wirtualnego prezentera. Chińczykom wiadomości przekaże robot

9 listopada 2018

Hakerzy zaatakowali Partię Republikańską. Wyciekły tysiące wiadomości

<https://www.rmf24.pl>, 4 grudnia 2018

115 lat to maksymalna długość ludzkiego życia? Naukowcy się pokłócili

wyborcza.pl, 30 czerwca 2017

Będą dwa miesiące urlopu rodzicielskiego tylko dla ojców

www.wyborcza.pl, 26 lutego 2019

Ekspert: sztuczne pompy są już częściej wszczepiane niż serca od dawców

www.naukawpolsce.pap.pl, 17 lipca 2019

W tydzień możesz zjeść tyle plastiku, ile jest w karcie kredytowej.

Jakie są skutki? Nie wiemy

gazeta.pl, 1 lipca 2019

Owady pomogą zwalczyć głód na świecie? Pierwszy makaron z owadów w niemieckim sklepie

rp.pl, 2 marca 2018

Wizyta u lekarza bez wychodzenia z domu? Teraz to możliwe

www.onet.pl, 1 lipca 2019

Druk 3D pozwolił stworzyć pierwszy polski motocykl elektryczny.

Będzie produkcja seryjna

www.wnp.pl, 16 lipca 2019



NAGŁÓWKI Z GAZET- - KARTA PRACY

Tytuł artykułu:

.....

Jak myślisz, o czym może być ten artykuł? Z jakim zjawiskami lub problemami mamy tutaj do czynienia?

.....

.....

.....

Jak sądzisz, jakie zawody lub miejsca pracy powstaną w przyszłości w związku z tym zjawiskiem? A może już się pojawiły? Dlaczego?

1.

2.

3.

Czy jakieś zawody znikną? A może już zniknęły? Dlaczego?

1.

2.

3.

Miejsce na dodatkowe uwagi/przemyślenia:

.....

.....

.....

CZY ROBOTY ZABIORĄ NAM PRACĘ?

 2.3

CZY NALEŻY BAĆ SIĘ ROBOTÓW?

Jak będzie wyglądać rynek pracy w świecie coraz doskonalszych robotów? Sprawdź, co o tym sądzą Twoi uczniowie:



- Jakie są szanse i zagrożenia automatyzacji? Kto z Was boi się, że w pracy zastąpią go roboty?
- Czy Wy chcielibyście mieć robota? Pomyślcie o swoim robocie marzeń. Jakie czynności mógłby za Was wykonywać? A może już macie w domu urządzenia, które Wasi dziadkowie uznaliby kiedyś za roboty?

MNIEJSZE I WIĘKSZE RYZYKO

Obejrzyjcie krótkie [video z repozytorium TED²](#). Jest to wystąpienie prezesa firmy Kaggle, który opowiada o tym, jakie zawody prawdopodobnie zostaną zastąpione przez roboty w przyszłości, a którym to zupełnie nie grozi. Poproś uczniów, aby podczas oglądania zidentyfikowali i wypisali te cechy zawodów, które sprawiają, że są one mniej lub bardziej podatne na automatyzację. Co ustalili uczniowie?

CZY TEN ZAWÓD ZNIKNIE? POMYŚL!

Wejdźcie na stronę Mapy Karier (zakładka Ścieżki Kariery) i wylosujcie zawód za pomocą ikony kostki do losowania. Zastanówcie się, czy ten zawód mogą



CEL
Uczeń wskazuje, jakim zawodom grozi zniknięcie z powodu automatyzacji.



- rzutnik
- urządzenie z dostępem do Internetu

w przyszłości wykonywać maszyny. Dlaczego tak? Dlaczego nie? Które cechy mogą o tym zdecydować? Powtórzcie losowanie oraz dyskusję dla co najmniej pięciu kolejnych zawodów.

CZY TEN ZAWÓD ZNIKNIE? SPRAWDŹ TO!

Strona internetowa www.willrobotstakemyjob.com pokazuje, jakie jest szacunkowe ryzyko automatyzacja dla ponad 700 zawodów. Serwis powstał na podstawie głośnego raportu z 2013 roku³. Badacze wzięli pod uwagę cechy człowieka, które są trudne do zastąpienia przez roboty: zdolność do wykonywania precyzyjnych i mało powtarzalnych zadań, nieszablonowe myślenie, kreatywność, zdolności interpersonalne (m.in. empatia, umiejętności negocjacyjne), a nawet pracę w niestandardowych pozycjach. Sprawdźcie, jak liczbowo wygląda zagrożenie automatyzacją dla zawodów z różnych branż i jak kształtuje się przyszłość profesji, które rozważają Twoi uczniowie. W zakładce Rankings znajdziecie gotową listę zawodów o największym i najmniejszym ryzyku automatyzacji.

PODSUMOWANIE

Porozmawiaj z uczniami:



W jaki sposób wiedza zdobyta na dzisiejszej lekcji może Wam pomóc w wyborze zawodu?

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA



Jeżeli chcecie pogłębić temat, obejrzyjcie [video⁴](#) znanego YouTubera SciFun, który zastanawia się nad tym, czy sztuczna inteligencja zabierze nam pracę (film trwa kilka-naście minut, więc możecie obejrzeć fragment nagrania)

Świat
zawodów

ZGADNIJ, JAKI TO ZAWÓD

 2.1

WYMIĘŃ TRZY ZAWODY

Narysujcie na tablicy tabelę z dwiema kolumnami. W pierwszej kolumnie zapiszcie w kolejnych wierszach imiona lub inicjały uczniów. W drugiej kolumnie będziecie zliczać punkty zdobyte w grze.

Wydrukuj i wytnij karteczki do gry, które znajdziesz w załączniku nr 7, a następnie ułóż je w stos, napisami do dołu. Podaj stosik kart pierwszemu uczniowi. Poproś, aby przeczytał polecenie koledze/koleżance siedzącej obok, a gdy skończy czytać, włącz stoper na 5 sekund. Jeżeli drugi uczeń udzieli w tym czasie poprawnej odpowiedzi, przyznaj mu 1 punkt. Jeżeli nie, odpowiedź może uzupełnić inna osoba z klasy (ta, która jako pierwsza podniesie rękę), jednak również ona ma na to 5 sekund – pamiętaj, aby zdążyć ponownie włączyć stoper. Punkt otrzymuje ta osoba, która poprawnie dopełni odpowiedź do trzech zawodów w wyznaczonym czasie. Wygrywa uczeń, który po ustalonej liczbie rund zdobędzie najwięcej punktów.



CEL

Uczeń w formie zabawy poznaje nowe zawody oraz utrwała wiedzę o tych już poznanych.



- załącznik nr 7 (jedna kopia)
- stoper
- urządzenie z dostępem do Internetu

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA:



Podane zasady gry są jedynie naszą propozycją, możesz je dowolnie modyfikować.

Ustal z klasą, w jaki sposób będzie weryfikowana poprawność odpowiedzi. Proponujemy, aby w przypadku sporu przeprowadzić w klasie głosowanie i uznać głos większości.

W trakcie gry możesz zapisywać te pytania, z którymi uczniowie mają trudność. Pod koniec ćwiczenia postarajcie się wyszukać w Mapie Karier zawody, które spełniają „problematyczne” kryteria.

Jeśli chcesz, aby karteczki do gry były bardziej wytrzymałe i wielokrotnego użytku, wydrukuj je na grubszym papierze lub zafoliuj.

ZAWODOWE KALAMBURY

Zaproś uczniów do gry w kalambury. Zadanie – odgadnąć, o jaki zawód chodzi. Aby wprowadzić element rywalizacji, możesz podzielić klasę na dwie drużyny, które zgadują naprzemiennie swoje hasła, lub zaprosić całą klasę do zgadywania. W celu wybrania zawodu skorzystajcie z ikony kostki do gry, która znajduje się w Mapie Karier w zakładce Ścieżki Kariery. Jeśli wylosowany zawód uznacie za zbyt trudny, kliknijcie jeszcze raz w kostkę. Uczniowie mogą rysować na tablicy lub przedstawić zawód mową ciała. Ustal limit czasu na zgadywanie, np. 2 minuty.

Dobrej zabawy :-)

Świat
zawodów

WYMIENIĘ TRZY ZAWODY

1/4



<p>Wymień trzy zawody, w których często pracuje się w nocy</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody związane z transportem</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których przydają się języki obce</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody związane ze sztuką</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody związane z ochroną środowiska</p> <p>www.mapakarier.org</p>
<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać w teatrze</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody wykonywane na stadionie piłkarskim</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać na lotnisku</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których ma się kontakt starszymi osobami</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać w szkole</p> <p>www.mapakarier.org</p>
<p>Wymień trzy zawody, w których trzeba nosić mundur</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody zaangażowane w budowę domu</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których ważną umiejętnością jest pisanie</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, na które będzie rosło zapotrzebowanie w przyszłości</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których dużo się podróżuje</p> <p>www.mapakarier.org</p>

WYMIEN TRZY ZAWODY

2/4



Wymień trzy zawody związane z projektowaniem	Wymień trzy zawody (oprócz sportowca), związane ze sportem	Wymień trzy zawody, które wykonuje się w mieście	Wymień trzy zawody, które znajdziesz na planie filmowym	Wymień trzy zawody, które zaczynają się na literę M
www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org
Wymień trzy zawody, które wykonuje się na wsi	Wymień trzy zawody, które zazwyczaj pracują samodzielnie	Wymień trzy zawody, w których pracuje się fizycznie	Wymień trzy zawody związane z roślinami	Wymień trzy zawody, które kończą się na literę K
www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org
Wymień trzy zawody związane z jedzeniem	Wymień trzy zawody, w których wykorzystuje się wiedzę z geografii	Wymień trzy zawody, w których ma się kontakt z dziećmi	Wymień trzy zawody związane z pielęgnacją urody	Wymień trzy zawody, w których ważna jest umiejętność pracy w grupie
www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org	www.mapakarier.org

WYMIEN TRZY ZAWODY

3/4



<p>Wymień trzy zawody, które wykonuje się w muzeum</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody mające związek z badaniem kosmosu</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których pracuje się ze zwierzętami</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których dużo się rozmawia przez telefon</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać w centrum handlowym</p> <p>www.mapakarier.org</p>
<p>Wymień trzy zawody, które mogą być pracą wakacyjną</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których trzeba mieć dobry słuch</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które wykonuje się na świeżym powietrzu</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody wykonywane w Twojej rodzinie</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, których głównym narzędziem pracy jest komputer</p> <p>www.mapakarier.org</p>
<p>Wymień trzy zawody zaangażowane w powstawanie książki</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których wykorzystuje się matematykę</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody na literę P</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które możesz znaleźć w bibliotece</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które wykonuje się na wysokości</p> <p>www.mapakarier.org</p>

WYMIENIĘ TRZY ZAWODY



<p>Wymień trzy zawody, które możesz znaleźć w hotelu</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które znajdziesz na basenie</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które w przyszłości mogą zastąpić roboty</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody zaangażowane w powstawanie serialu</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których pracuje (jeszcze) niewiele kobiet</p> <p>www.mapakarier.org</p>
<p>Wymień trzy zawody, w których pracuje się w trybie zmianowym</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których trzeba mieć dużą odporność na stres</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać w organizacji pozarządowej</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których często trzeba podejmować trudne decyzje</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, w których przydaje się umiejętność improwizacji</p> <p>www.mapakarier.org</p>
<p>Wymień trzy zawody, w których cały czas poznaje się nowych ludzi</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać tylko po studiach</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które nie istniały 100 lat temu</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody związane z naprawianiem</p> <p>www.mapakarier.org</p>	<p>Wymień trzy zawody, które można wykonywać bez skończenia studiów</p> <p>www.mapakarier.org</p>

JAKIE JEST TWOJE ZDANIE?



CEL
Uczeń formułuje opinie na tematy dotyczące edukacji/rynku pracy i je uzasadnia.



- załącznik nr 8 (jedna kopia)
- sznurek lub taśma malarska

 1.7, 2.6

SZKOŁA I PRACA OCZAMI UCZNIÓW

Wydrukuj i wytnij karteczki z załącznika nr 8, na których zapisane są różne stwierdzenia dotyczące pracy lub edukacji, z którymi można się zgodzić lub nie. Połóż je na ławce w taki sposób, aby nie było widać, co jest na nich napisane. Podziel salę lekcyjną na dwie połowy, np. przy pomocy sznurka lub taśmy malarskiej umieszczonej na podłodze. Zaznacz, że przestrzeń po prawej stronie od sznurka odpowiada opinii „Zgadzam się”, natomiast przestrzeń po lewej - „Nie zgadzam się”. Wylosuj pierwszą karteczkę, odczytaj ją głośno i poproś uczniów, aby zademonstrowali swój stosunek do usłyszanego stwierdzenia, ustawiając się w wybranym miejscu względem linii dzielącej salę. Gdy cała klasa zajmie miejsce, poproś kilka osób o wyjaśnienie swojej decyzji, tzn. dlaczego stoją w wybranym miejscu. Po omówieniu pierwszego tematu zachęć pozostałych uczniów do wylosowania i odczytania kolejnych stwierdzeń. Uczniowie mogą wychodzić też z własnymi propozycjami. Kontynuujcie dyskusję tak długo, jak będziecie mieć ochotę, lub na ile pozwoli Wam czas. Pozwól uczniom zaproponować również własne stwierdzenia.

Powyższa aktywność jest inspirowana przekonaniem poznawczymi, które można znaleźć w publikacji „Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego” Małgorzaty Rosalskiej⁵.

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA:



W tym ćwiczeniu nie ma złych ani dobrych odpowiedzi. Dopytuj i bądź ciekawy, ale w miarę możliwości zachowaj bezstronność i nie krytykuj wyborów uczniów.

SKĄD TO WSZYSTKO WIEMY?

Podsumujcie ćwiczenie:



- Na jakiej podstawie dokonywaliście wyborów? Czy opieraliście się na własnej wiedzy, doświadczeniu znanych wam osób, intuicji?
- W jaki sposób możemy weryfikować nasze przekonania?
- W jakich tematach byliście najmniej, a w jakich najbardziej zgodni jako klasa? O czym to świadczy?

POGŁĘBIENIE WIEDZY

Pod koniec lekcji rekomendujemy pogłębienie wiedzy o tych obszarach, które wywołały najwięcej dyskusji. Możesz wspólnie z uczniami poszukać rzetelnych źródeł bądź przykładów, które odnoszą się do wybranych zagadnień, np.:



- porozmawiajcie o tzw. gap year, czyli roku przerwy od nauki, zwykle po ukończeniu liceum, jako alternatywie dla natychmiastowego podjęcia studiów po maturze;
- poszukajcie raportów dotyczących korelacji pomiędzy poziomem wykształcenia a wysokością zarobków;
- sprawdźcie, co wpływa na pozycję szkół w rankingach i wyciągnijcie wnioski;
- dowiedzcie się, czy doświadczenie zdobyte w trakcie wolontariatu, działalności w szkolnym samorządzie lub harcerstwie może być cenione przez pracodawców.

PRZEKONANIA DOTYCZĄCE EDUKACJI I RYNKU PRACY

Do zawodówki (szkoły branżowej) idą uczniowie, którzy nie lubią się uczyć.

Na studia powinno się iść od razu po maturze.

Wyższe wykształcenie zwiększa szansę na znalezienie dobrze płatnej pracy.

Technikum jest lepsze niż liceum, ponieważ po jego ukończeniu ma się i zawód, i maturę.

Do liceum idą te osoby, które jeszcze nie mają pomysłu na swoją przyszłość.

Uczelnie publiczne są lepsze niż prywatne.

Szkoły, które są wysoko w rankingu, są najlepsze.

Pierwszą pracę należy podjąć już podczas nauki.

Wybierając szkołę ponadpodstawową należy się kierować swoimi zainteresowaniami i pasjami.

Wybierając szkołę ponadpodstawową należy kierować się przede wszystkim sytuacją na rynku pracy.

Im dłuższe doświadczenie zawodowe, tym wyższa płaca.

Profile „ściste” (np. matematyczno-fizyczne lub informatyczne) są bardziej przyszłościowe niż humanistyczne.

W technikum jest mniej nauki niż w liceum.

W pracy najważniejsze są pieniądze.

Szukanie pracy „po znajomości” jest nieuczciwe.

Praca fizyczna powinna być gorzej opłacana niż praca umysłowa.

Bycie wolontariuszem w okresie szkolnym to strata czasu.

Warto mieć dobre oceny ze wszystkich przedmiotów, nawet tych, które mnie nie interesują.



LICEUM, TECHNIKUM CZY SZKOŁA BRANŻOWA?

📖 3.1, 3.3, 3.4

JAK WYGLĄDA SYSTEM EDUKACJI W POLSCE?

Rozdaj uczniom karty pracy (znajdziesz je w załączniku nr 9). Zadaniem uczniów jest uzupełnienie, indywidualnie lub w grupach, schematu przedstawiającego system edukacji w Polsce. Na koniec ćwiczenia rozrysuj poprawne rozwiązanie lub wyświetl je na rzutniku (załącznik nr 10).

CZYM RÓŻNIĄ SIĘ TE SZKOŁY?

Podziel klasę na trzy duże grupy i przydziel lub wylosuj każdej z nich jeden typ szkoły (liceum, technikum, szkoła branżowa). Zadaniem każdej grupy jest opracowanie, w określonym czasie, kompleksowych informacji dotyczących wybranego typu szkoły:

- Ile czasu trwa nauka?
- Jakie egzaminy trzeba zdać, aby ukończyć tę szkołę?
- Jakie są przedmioty szkolne?
- Czy i ile rozszerzeń przedmiotów można wybrać?
- Jak może wyglądać dalsza ścieżka edukacyjno-zawodowa po ukończeniu tej szkoły?
- Jakie są przykładowe profile/zawody?

Poproś każdą grupę o przedstawienie zebranych informacji. Zapiszcie je na tablicy lub flipcharcie w formie tabeli. W razie konieczności uzupełnij wypowiedzi uczniów.



CEL
Uczeń charakteryzuje różne typy szkół ponadpodstawowych.



- załącznik nr 9 (dla każdego ucznia)
- przynajmniej 3 urządzenia z dostępem do Internetu
- rzutnik

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA:



- Uzupełniony schemat systemu edukacji znajdziesz w załączniku nr 10
- Uzupełnioną tabelę, przedstawiającą różnice między poszczególnymi typami szkół, znajdziesz w załączniku nr 11

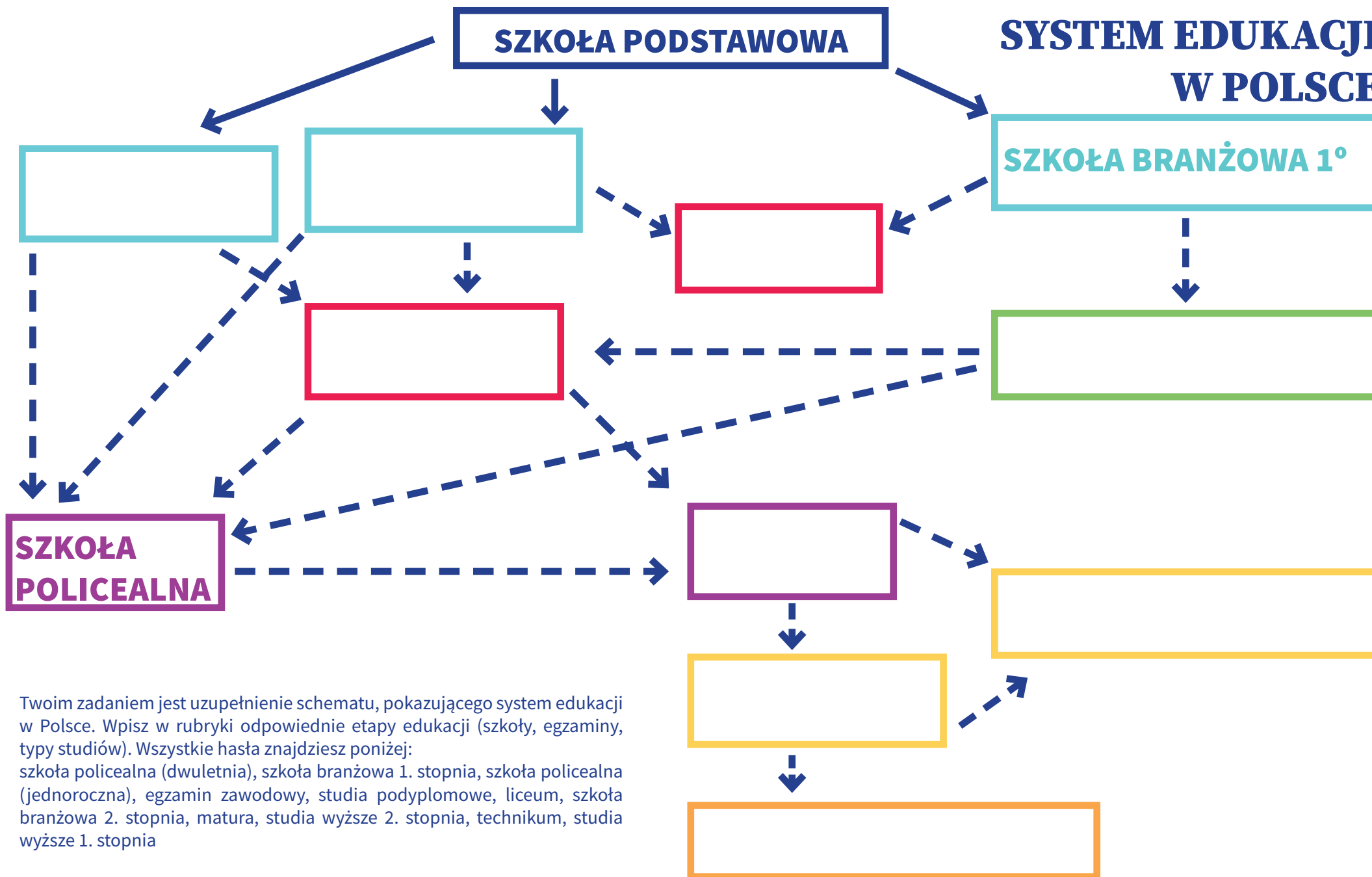
ŚCIEŻKA DO ZAWODU

Aby połączyć zdobytą właśnie wiedzę o szkołach ponadpodstawowych z rynkiem pracy, wejdźcie w zakładkę Ścieżki Kariery na Mapie Karier. Losując (za pomocą kostki do losowania) kolejne zawody, zastanawiajcie się, jaką szkołę ponadpodstawową należy/można ukończyć, aby wykonywać wybrany zawód. Pamiętajcie, że Przykładowa ścieżka edukacyjna podana w profilu zawodu w Mapie Karier to tylko jedna z kilku dróg dojścia do danej profesji (zwykle najkrótsza lub najbardziej popularna).



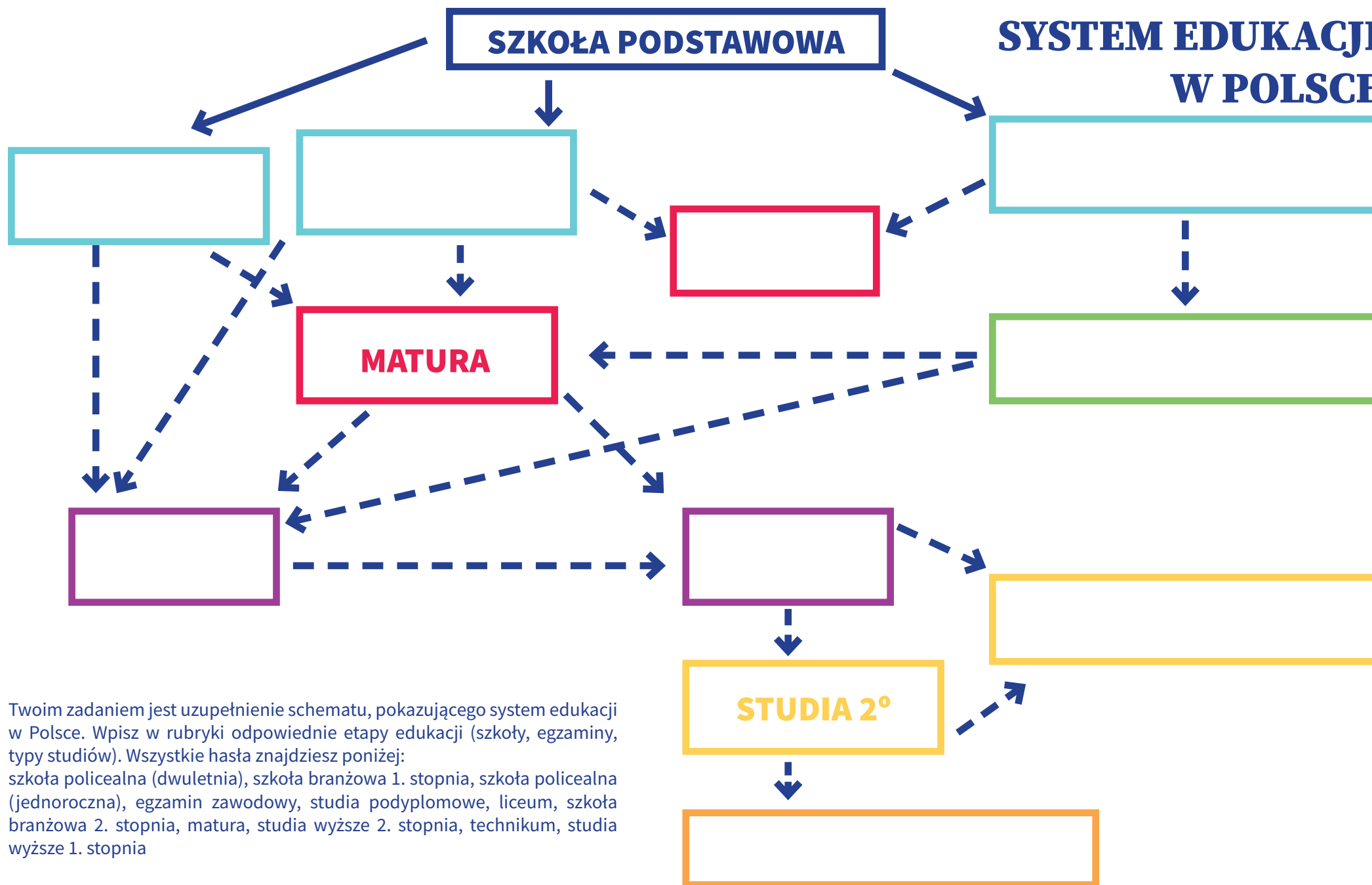
- Jak myślicie, jaka inna ścieżka może prowadzić do tego zawodu?
- Czy aby zdobyć dany zawód należy ukończyć specjalistyczną szkołę/kursy/studia wyższe, czy też można wyuczyć się tego zawodu we własnym zakresie?
- Czy istnieją zawody, które można wykonywać tylko po szkole branżowej, tylko po technikum lub tylko po liceum?

UPROSZCZONY SYSTEM EDUKACJI W POLSCE



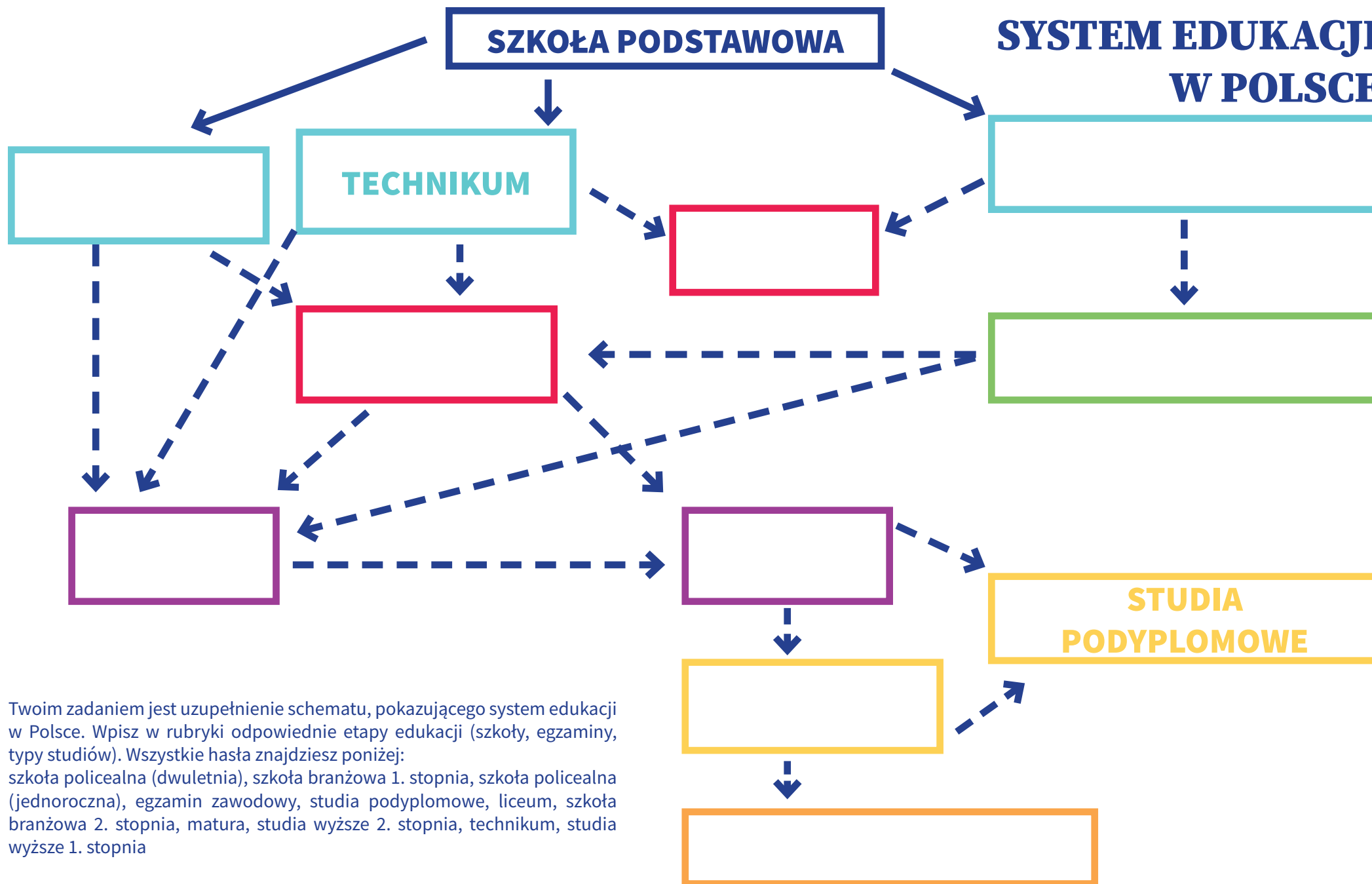
Twoim zadaniem jest uzupełnienie schematu, pokazującego system edukacji w Polsce. Wpisz w rubryki odpowiednie etapy edukacji (szkoły, egzaminy, typy studiów). Wszystkie hasła znajdziesz poniżej:
szkoła policealna (dwuletnia), szkoła branżowa 1. stopnia, szkoła policealna (jednoroczna), egzamin zawodowy, studia podyplomowe, liceum, szkoła branżowa 2. stopnia, matura, studia wyższe 2. stopnia, technikum, studia wyższe 1. stopnia

UPROSZCZONY SYSTEM EDUKACJI W POLSCE



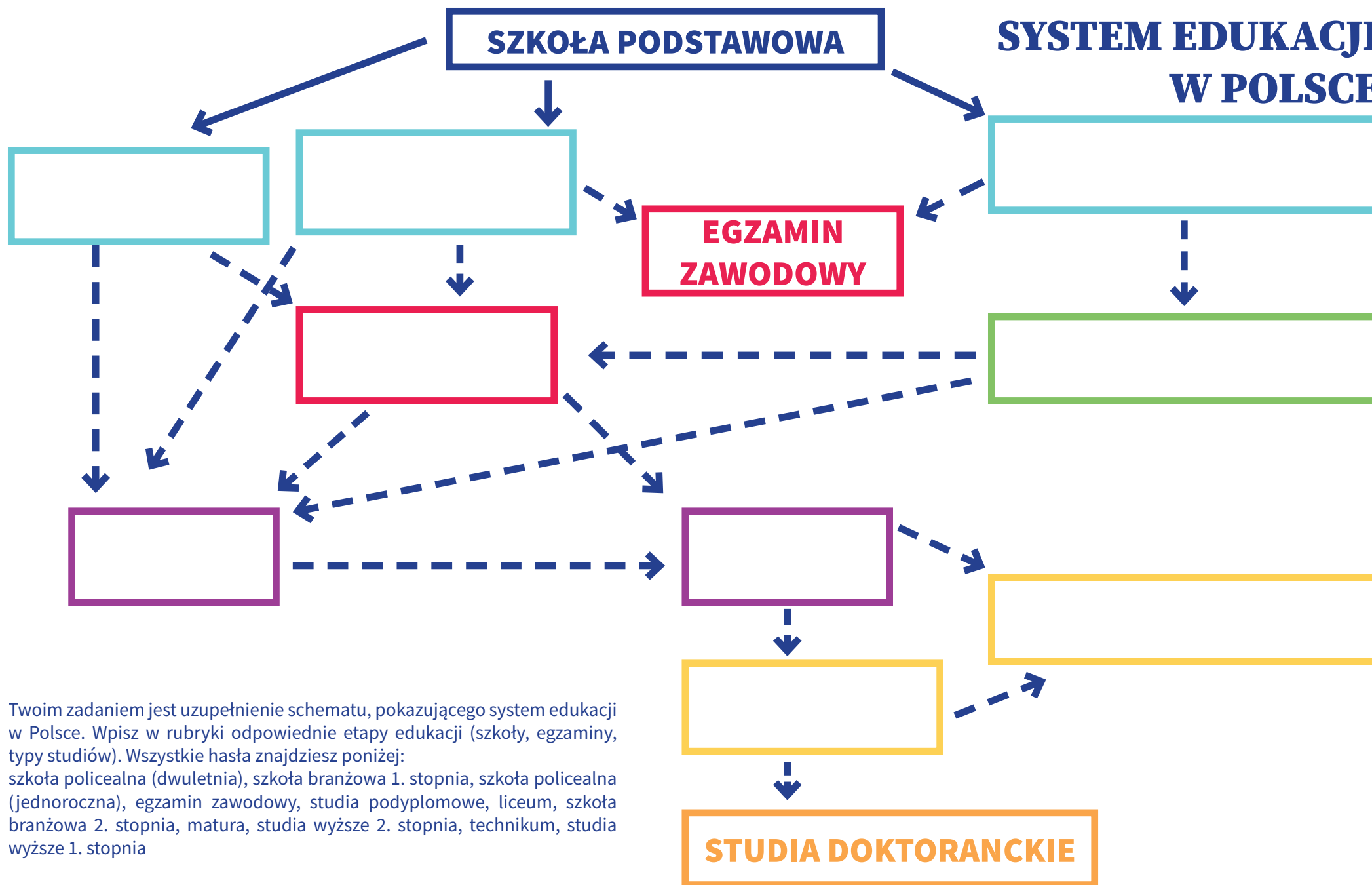
Twoim zadaniem jest uzupełnienie schematu, pokazującego system edukacji w Polsce. Wpisz w rubryki odpowiednie etapy edukacji (szkoły, egzaminy, typy studiów). Wszystkie hasła znajdziesz poniżej:
 szkoła policealna (dwuletnia), szkoła branżowa 1. stopnia, szkoła policealna (jednoroczna), egzamin zawodowy, studia podyplomowe, liceum, szkoła branżowa 2. stopnia, matura, studia wyższe 2. stopnia, technikum, studia wyższe 1. stopnia

UPROSZCZONY SYSTEM EDUKACJI W POLSCE



Twoim zadaniem jest uzupełnienie schematu, pokazującego system edukacji w Polsce. Wpisz w rubryki odpowiednie etapy edukacji (szkoły, egzaminy, typy studiów). Wszystkie hasła znajdziesz poniżej:
szkoła policealna (dwuletnia), szkoła branżowa 1. stopnia, szkoła policealna (jednoroczna), egzamin zawodowy, studia podyplomowe, liceum, szkoła branżowa 2. stopnia, matura, studia wyższe 2. stopnia, technikum, studia wyższe 1. stopnia

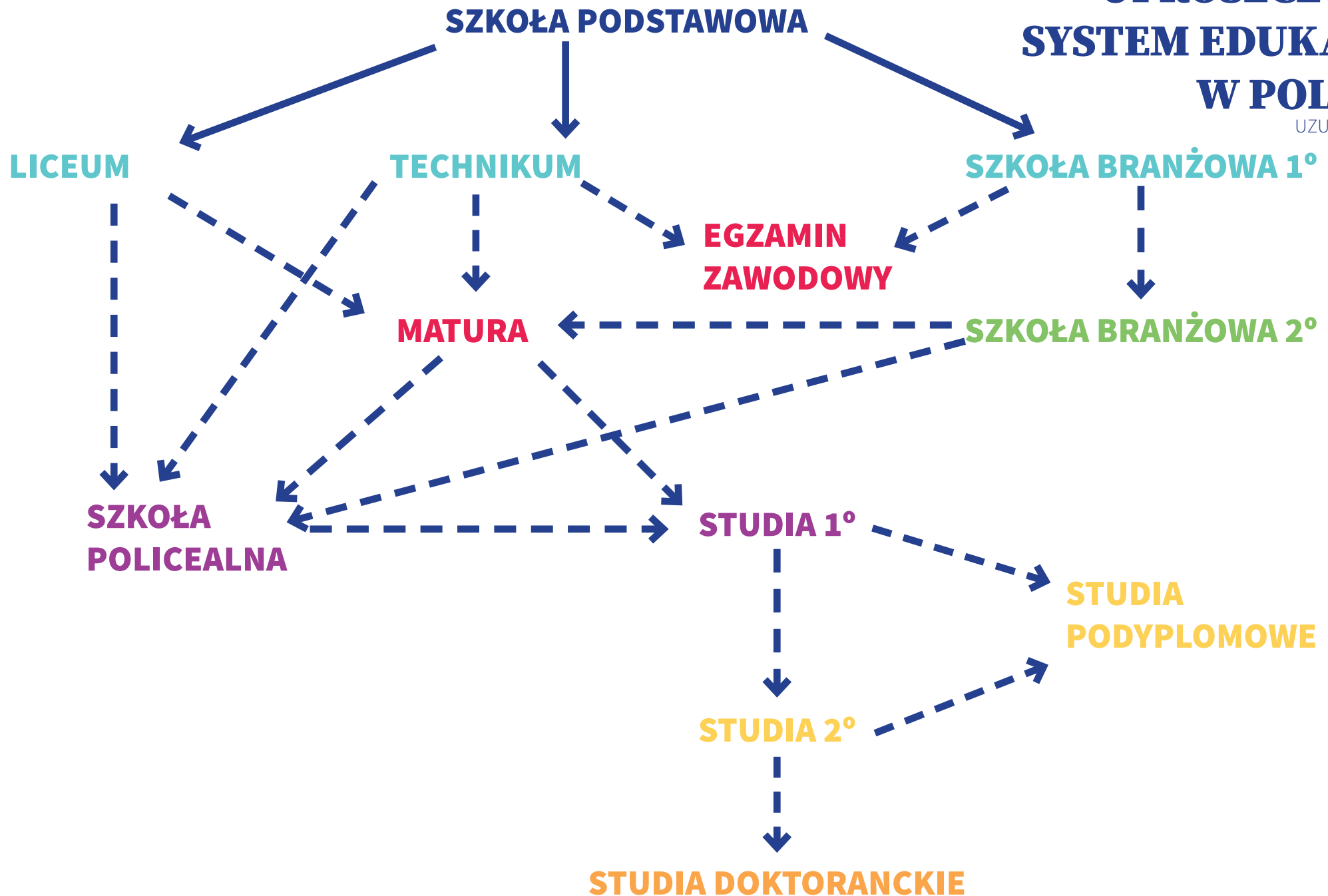
UPROSZCZONY SYSTEM EDUKACJI W POLSCE



Twoim zadaniem jest uzupełnienie schematu, pokazującego system edukacji w Polsce. Wpisz w rubryki odpowiednie etapy edukacji (szkoły, egzaminy, typy studiów). Wszystkie hasła znajdziesz poniżej:
szkoła policealna (dwuletnia), szkoła branżowa 1. stopnia, szkoła policealna (jednoroczna), egzamin zawodowy, studia podyplomowe, liceum, szkoła branżowa 2. stopnia, matura, studia wyższe 2. stopnia, technikum, studia wyższe 1. stopnia

UPROSZCZONY SYSTEM EDUKACJI W POLSCE

UZUPEŁNIONY



CHARAKTERYSTYKA SZKÓŁ

Charakterystyka liceum, technikum i szkoły branżowej 1. stopnia

DLA NAUCZYCIELA

	Liceum ogólnokształcące	Technikum	Szkoła Branżowa (1. stopnia)
Ile trwa nauka?	4 lata	5 lat	3 lata
Jakie są egzaminy?	Matura	Matura + egzaminy zawodowe (tyle, ile jest kwalifikacji w wybranym zawodzie)	Egzaminy zawodowe (tyle, ile jest kwalifikacji w wybranym zawodzie)
Jakie są przedmioty szkolne?	Ogólne - takie jak w szkole podstawowej	Ogólne i zawodowe np. obsługa maszyn, rachunkowość	Ogólne i zawodowe (ale z roku na rok jest więcej zawodowych i mniej ogólnych)
Ile można wybrać rozszerzeń?	maksymalnie 3 + język obcy	maksymalnie 2 + język obcy	brak rozszerzeń
Co można robić dalej po ukończeniu tej szkoły?	praca, studia jednolite lub licencjackie, szkoła policealna, KKZ, kursy, szkolenia	praca, studia jednolite lub licencjackie, szkoła policealna, KKZ, kursy, szkolenia	praca, KKZ, kursy, szkolenia, szkoła branżowa 2. stopnia (po której można zdać maturę)
Przykładowe zawody/profile	<ul style="list-style-type: none"> • matematyczno-fizyczny • matematyczno - informatyczny • ratowniczy • wojskowy • artystyczny • teatralny • matematyczno- językowy • matematyczno-geograficzny • biologiczno-językowy • biologiczno-chemiczny <p>Więcej informacji www.otouczelnie.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • technik odnawialnych źródeł energii • technik mechatronik • technik logistyk • technik weterynarii • technik renowacji architektury • technik awionik • technik analityk <p>Więcej informacji: www.otouczelnie.pl www.doradztwo.ore.edu.pl www.brp.edu.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fryzjer • jubiler • kucharz • mechanik motocyklowy • piekarz • stolarz • ogrodnik • elektryk • elektronik • mechatronik <p>Więcej informacji: www.doradztwo.ore.edu.pl www.brp.edu.pl</p>

JAK WYBRAĆ SZKOŁĘ?



CEL

Uczeń nazywa ważne dla niego/niej cechy przyszłej szkoły i poznaje techniki, które mogą ułatwić podejmowanie decyzji.



- załącznik nr 12 (dla każdego ucznia)
- załącznik nr 13 (dla każdego ucznia)

 1.7, 3.2, 4.2

DECYDUJEMY O NASZEJ PRZYSZŁOŚCI

Zainicjuj dyskusję wprowadzającą do zajęć:



- W jakiej szkole planujecie kontynuować naukę – w liceum, w technikum czy w szkole branżowej? (zbierz odpowiedzi np. poprzez podnoszenie rąk)
- Kto z Was jest pewien swojego wyboru, a kto się jeszcze waha?
- Czy podjęcie decyzji o wyborze szkoły jest łatwe czy trudne? Dlaczego?

MOJE WYBORY OZAMI MARZYCIELA, KRYTYKA I REALISTY

Czy Twój uczeń wie o Walcie Disneya? Jest on twórcą ciekawego podejścia, w którym możemy spojrzeć na ten sam problem z trzech różnych perspektyw. Ćwiczenie, które proponujemy, jest modyfikacją oryginalnej wersji i ma za zadanie pomóc uczniom odpowiedzieć na nurtujące ich często pytanie *Co by było, gdybym wybrał tę szkołę/klasę?*

Rozdaj wszystkim uczniom załącznik nr 12 i poproś o wypełnienie tabeli zgodnie z podaną instrukcją. Po zakończeniu ćwiczenia poproś uczniów o podzielenie się refleksjami:



- Czy to ćwiczenie było dla Was trudne?
- Co było dla Was największym zaskoczeniem? Czego się dowiedzieliście?

- Czy patrzenie na wybór szkoły/profilu klasy/zawodu z różnych perspektyw może Wam pomóc w podjęciu decyzji?

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA:



To ćwiczenie, szczególnie w przypadku mniej licznej klasy, można wykonać w formie ruchowej. Poproś uczniów, aby pomyśleli o jednym typie szkoły/profilu klasy, którą rozważają. Następnie „przechodźcie” kolejno przez trzy różne, wirtualne pokoje – marzyciela, krytyka i realisty. Zatrzymajcie się w każdym z nich, wypowiadając na głos, co według Was wydarzy się w wybranej szkole/klasie w zależności od perspektywy, i określając satysfakcję z tej wersji wydarzeń.

KLUCZ WYBORU SZKOŁY

Teraz spojrzymy na problem wyboru z nieco innej strony. Poproś uczniów, aby wyobrazili sobie, że przychodzi do nich koleżanka z pytaniem: *Jakie cechy przyszłej szkoły powinnam wziąć pod uwagę podejmując decyzję?* Pomysły zapisuj na tablicy, a w razie potrzeby podpowiadaj (np. dojazd, atmosfera, poziom nauczania, akceptacja rodziców). Stwórzcie listę wszystkich czynników, na które warto zwrócić uwagę i zastanówcie się wspólnie, jak można je sprawdzić. Następnie rozdaj każdemu uczniowi załącznik nr 13 i poproś o jego wypełnienie.

Podsumujcie:



- Jak myślicie, po co zrobiliśmy to ćwiczenie?
- Czy myślenie o szkołach/profilach klas/zawodach w kontekście ważnych dla Was kryteriów może Wam ułatwić wybór?

Planuję swoją ścieżkę

TRZY PERSPEKTYWY

INSTRUKCJA:

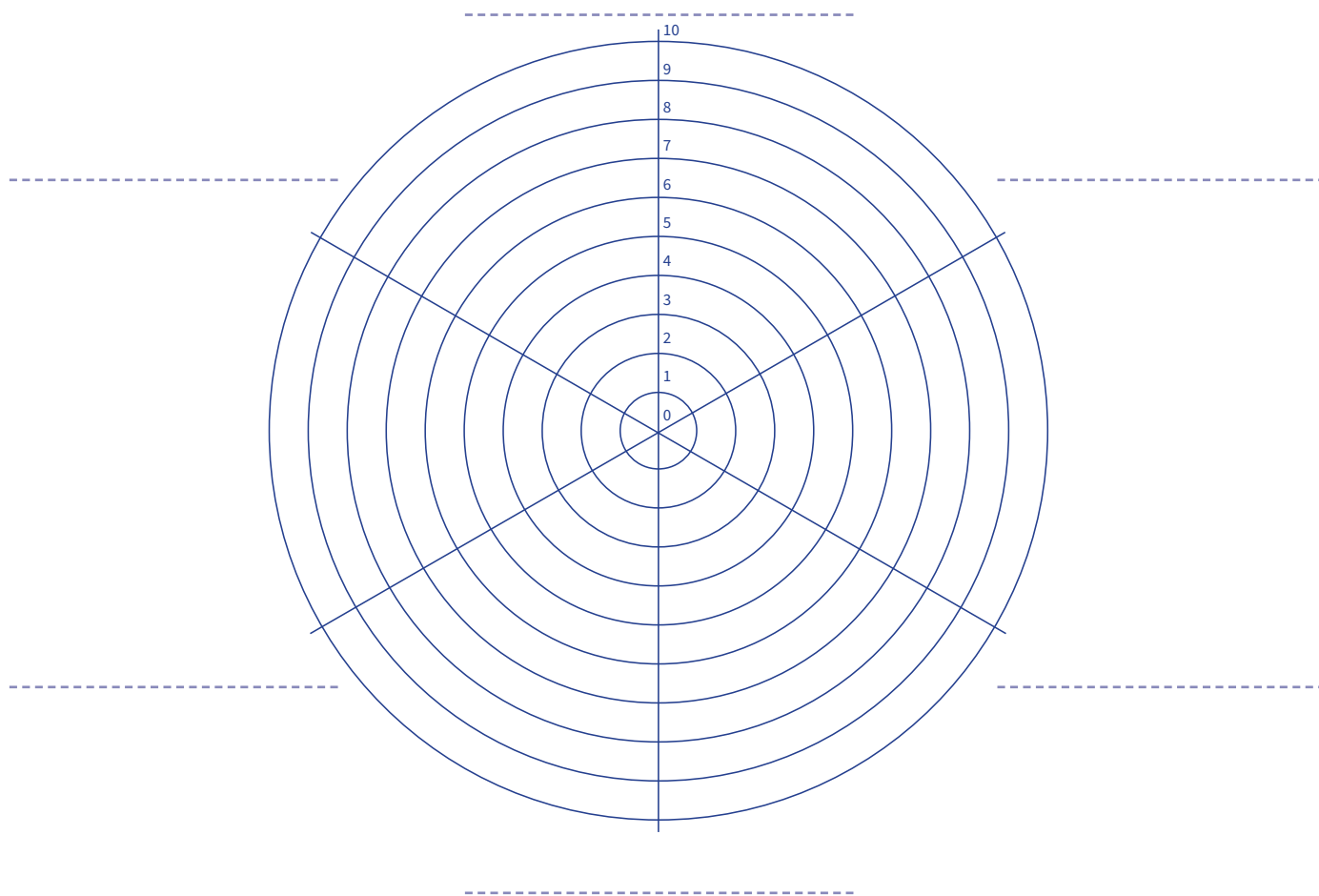
1. W polach Wybór 1, Wybór 2, Wybór 3 zapisz typy szkół lub profile klas, które rozważasz, (np.: Wybór 1 – liceum; Wybór 2 – technikum, Wybór 3 – szkoła branżowa; Wybór 1 – profil mat.-fiz., Wybór 2 - profil mat.-inf., Wybór 3 – technik programista)
2. W polu **MARZYCIEL** napisz, co najlepszego może się wydarzyć, gdy będziesz uczęszczać do tych szkół lub klas.
3. W polu **KRYTYK** napisz, co najgorszego może się wydarzyć, gdy będziesz uczęszczać do tych szkół lub klas.
4. W polu **REALISTA** napisz, co może się przydarzyć w najbardziej neutralnym scenariuszu.
5. Obok zapisz swoją ocenę, w jakim stopniu satysfakcjonująca byłaby dla ciebie opisana wersja wydarzeń w skali od 1 do 10 (1 – brak satysfakcji; 10 – pełna satysfakcja), np. Wybór 1 – Marzyciel – 9, Wybór 2 – Krytyk – 2.

	WYBÓR 1	POZIOM SATYSFAKCJI	WYBÓR 2	POZIOM SATYSFAKCJI	WYBÓR 3	POZIOM SATYSFAKCJI
MARZYCIEL						
KRYTYK						
REALISTA						

KOŁO WYBORU SZKOŁY

INSTRUKCJA:

1. Zastanów się, co jest lub będzie dla Ciebie istotne przy wyborze szkoły. Skorzystaj z listy kryteriów wypracowanej w klasie lub zapisz własne kryteria (np. bliskość od domu, sympatyczni nauczyciele, wysoka zdawalność matury, możliwość wyjazdów zagranicznych). Sześć wybranych przez Ciebie kryteriów zapisz w kole poniżej w wykropkowanych miejscach.
2. W skali od 1 do 10 określ, w jakim stopniu każde z kryteriów jest dla Ciebie istotne (1 – nie jest ważne; 10 – jest bardzo ważne). Zaznacz kropką odpowiednie miejsce na każdej osi i połącz kropki, tak aby uzyskać wizualną mapę Twoich preferencji.
3. W tabeli, którą znajdziesz na kolejnej stronie, zapisz wybrane kryteria w kolejnych wierszach, od najwyższej do najniższej punktowanego.
4. W polu Wybór 1, Wybór 2, Wybór 3 zapisz trzy typy szkół lub profile klas, które bierzesz pod uwagę w dalszej edukacji.
5. Zastanów się, w jaki sposób możesz sprawdzić wybrane szkoły/klasy pod kątem ważnych dla Ciebie kryteriów, a następnie oceń i wpisz do tabeli, w jakim stopniu Twoje oczekiwania są spełnione, w skali od 1 do 10 (1 – nie spełnia oczekiwań; 10 – spełnia w całości), np. Wybór 1 – bliskość od domu – 9, Wybór 2 – atmosfera w szkole – 6.



KOŁO WYBORU SZKOŁY

KRYTERIUM	WYBÓR 1	WYBÓR 2	WYBÓR 3
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

MARZENIA Z TERMINEM WAŻNOŚCI

📖 4.2, 4.4

CZY WARTO ZDAĆ SIĘ NA LOS?

Poproś każdego z uczniów o wylosowanie jednego zawodu z Mapy Karier i wyobrażenie sobie, że jest to zawód wykonywany przez nich w przyszłości. Następnie zadaj im pytania:



- Kto z was jest zadowolony? Dlaczego tak? Dlaczego nie?
- Czy wolicie zdać się na los, czy świadomie podejmować decyzje o Waszym dorosłym życiu? Jakie korzyści płyną z planowania?

MAPA MARZEŃ

Poproś uczniów, aby wyobrazili sobie swoją wymarzoną przyszłość za 10 lat. Jak będzie wyglądało ich życie? Jakie osoby mają dookoła? Co robią na co dzień? Gdzie spędzają wakacje? Jakie mają hobby?

Zaproponuj, aby każdy uczeń zaprezentował swoją wizję w postaci kolażu na kartce A3 lub A4, korzystając z różnorodnych materiałów plastycznych. Po skończeniu pracy stwórzcie galerię kolaży.

Porozmawiajcie:



- Jaka sfera życia zdominowała Wasze kolaże?
- Co sądzicie na temat swojej wizji przyszłości? Jak daleko jesteście od realizacji marzeń? Jak możecie zwiększyć prawdopodobieństwo ich spełnienia?



CEL

Uczeń planuje swoją przyszłość i poprawnie formułuje cele.



- materiały plastyczne (kartki A3 lub A4, gazety, zdjęcia, kolorowy papier, kredki, flamastry, klej, nożyczki, taśma klejąca)
- załącznik nr 14
- urządzenie z dostępem do Internetu na parę uczniów

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA:



Jeżeli Twoja klasa nie przepada za pracami plastycznymi, zachęcamy do skorzystania z karty pracy „Mój świat za 10 lat”, którą możesz pobrać z darmowej publikacji „[Od aktora do autora](#)” autorstwa Joanny Minty (str. 110)⁶.

DROGA DO CELU

Wiele osób stawia sobie cele, jednak ich nie realizuje. Dlaczego? Wytnij karteczki z celami, które znajdziesz w załączniku nr 14, i przeanalizuj je z uczniami. Które cele są dobrze postawione, a które nie? Jakie są cechy poprawnie sformułowanych celów? Zapisz na tablicy pomysły uczniów i wyjaśnij im, że dobry cel (tzw. cel SMART) powinien być:

- konkretny – jasno określony; dokładnie wiesz, co chcesz osiągnąć
- mierzalny – da się stwierdzić, że został osiągnięty
- osiągalny – jest dla Ciebie możliwy do zrealizowania
- istotny – motywuje Cię i jest dla Ciebie ważny
- określony w czasie – ma dokładnie określony czas realizacji

Przy rozmowie o celach (jako alternatywę dla metody SMART lub jej uzupełnienie) możesz posłużyć się również obrazową i lubianą przez uczniów metaforą słonia i jeźdźca, opisaną przez psychologa Jonathana Haidta. Szczegóły znajdziesz [w tym artykule](#)⁷.

PODSUMOWANIE

Poproś uczniów o zapisanie swoich trzech celów na ten lub przyszły rok, które przybliżą ich do realizacji długoterminowych marzeń z kolażu. Cele powinny być zgodne z zasadami SMART. Zachęć uczniów do tego, aby już po tej lekcji przystąpili do realizacji jednego z zapisanych celów.

Planuję
swoją ścieżkę

PRZYKŁADOWE CELE

POPRAWNIE SFORMUŁOWANE CELE	ŹLE SFORMUŁOWANE CELE
Do czwartku poznam 15 nowych słówek z angielskiego.	Będę się uczyć angielskiego.
W piątek przed kolacją przebiegnę 2 km po moim osiedlu.	Zacznę biegać.
Do poniedziałku skontaktuję się 5 osobami z klasy ws. organizacji wyjazdu klasowego.	W przyszłym tygodniu zacznę organizować wycieczkę.
Do 20 roku życia zdam maturę rozszerzoną z języka angielskiego na poziomie min 90%.	Kiedys będę studiować za granicą.
W tym miesiącu, codziennie od poniedziałku do piątku, do godziny 19 zrobię 1 zadanie z matematyki.	Będę regularnie powtarzać lekcje matematyki.



JEDEN ZAWÓD PRZEZ CAŁE ŻYCIE?

3.4

ZAKRĘCONA BIOGRAFIA

Podziel klasę na trzyosobowe zespoły. Każda grupa losuje, za pomocą kostki w Mapie Karier, trzy zawody. Zadaniem zespołów jest wymyślenie biografii osoby, która w ciągu swojego życia wykonywała je wszystkie (w dowolnej kolejności), oraz uzasadnienie, dlaczego te zmiany ścieżki kariery miały miejsce. Zachęć do nadawania imion bohaterom biografii. Po zakończeniu pracy grupowej poproś każdy zespół o krótką prezentację swojej opowieści. Zapiszcie na tablicy wszystkie powody zmiany ścieżki kariery, które pojawiły się w historiach uczniów. Jakże jeszcze inne okoliczności, niż te wypisane, mogą skłonić ludzi do zmiany zawodu? Prywatne, zdrowotne, etc.?

Spytaj uczniów, czy znają osoby (wśród rodziny, znajomych lub z mediów), które...

- ...wykonują więcej niż jeden zawód?
- ...zmieniły zawód?
- ...wykonują pracę niezgodną ze swoim wykształceniem?

CO MÓWIĄ BADANIA O ROTACJI NA RYNKU PRACY?

Jak wynika z cyklicznych raportów Randstad⁸, w ciągu jednego półrocza pracę zmienia ok. 20% Polaków, a największa rotacja występuje wśród młodych osób. Polacy zmieniają pracę najczęściej z następujących przyczyn:

- wyższe wynagrodzenie u nowego pracodawcy
- chęć rozwoju zawodowego
- niezadowolenie z poprzedniego pracodawcy
- korzystniejsza forma zatrudnienia u nowego pracodawcy

I CO DALEJ?

Czasami pracę można stracić z wielu różnych powodów. Wylosujcie zawód z Mapy Karier i zastanówcie się, co mógłby zrobić przedstawiciel tej profesji, gdyby nagle, z powodu czynników zewnętrznych, został pozbawiony możliwości jej wykonywania. Przykładowo: czym mógłby zająć się akrobata, gdyby zdarzył mu się wypadek? Czym mógłby zająć się kierownik hotelu w coraz mniej atrakcyjnej turystycznie miejscowości? Przeanalizujcie kompetencje tej osoby. W jakich innych zawodach mogłaby je wykorzystać? Powtórzcie to ćwiczenie dla kilku wylosowanych profesji.

KRĘTE ŚCIEŻKI KARIERY

Poproś uczniów o dalszą pracę w trzyosobowych grupach. Każda grupa otrzymuje czysty arkusz A1, A2 lub A3 oraz biografię jednej osoby o nieoczywistej ścieżce kariery. Proponujemy wykorzystać trzy ciekawe historie osób opisanych w artykule serwisu InnPoland „[Oni zmienili swoje życie zawodowe po 30-ce. Nie było lekko](#)”⁹ i/lub biografie znanych osób umieszczone w publikacji „[Kalejdoskop Kariery cz.2](#)” (str.59-62)¹⁰. Zadaniem uczniów jest zaprojektowanie plakatu obrazującego drogę zawodową tej osoby oraz prezentacja historii przed klasą. Na koniec zajęć podsumujcie ich tematykę:

- Jak sądzicie, czy w przyszłości często będziecie zmieniać pracę?
- Jak przygotować się do potencjalnej zmiany zawodu?
- Jakie kompetencje mogą być przydatne w wielu zawodach?



CEL

Uczeń formułuje realistyczne cele na przyszłość i planuje kroki do ich osiągnięcia.



Po jednym zestawie na trójkę uczniów:

- urządzenie z dostępem do Internetu
- czysty arkusz A1, A2 lub A3
- wydrukowane biografie (np. [stad](#))

Planuję swoją ścieżkę

JAK POMOGŁY MI ZAJĘCIA Z DORADZTWA ZAWODOWEGO?



CEL
Uczeń podsumowuje to, czego się nauczył na zajęciach z doradztwa zawodowego.

CO ROBILIŚMY NA ZAJĘCIACH?

Przynieś na ostatnią lekcję piłkę (np. tenisową). Powiedz, że będziecie podawać sobie piłkę, a osoba, która ją złapie, ma wymienić jedną rzecz, którą zapamiętała z lekcji doradztwa zawodowego (mogą to być wykonane ćwiczenia, rozmowy, nowa wiedza itd.). Uczeń, który odpowie, rzuca piłkę do kolejnej, wybranej osoby w klasie. Kontynuujcie, dopóki nie wyczerpią się wszystkie pomysły. Zadbaj o to, aby wszyscy uczniowie mieli szansę się wypowiedzieć.

OCENIAMY ZAJĘCIA

Jesteś ciekawy, jak uczniowie oceniają zajęcia? Poniżej prezentujemy kilka sposobów na zebranie informacji zwrotnej od uczniów:

1. TARCZA

Narysuj na tablicy dużą tarczę. Środek tarczy oznacza ocenę najlepszą z możliwych, natomiast granica tarczy ocenę najgorszą. Poproś uczniów o ocenę całokształtu zajęć (pod kątem ich użyteczności) poprzez postawienie kropki w odpowiednim miejscu na tarczy. Jeśli chcesz, możesz również podzielić tarczę na kilka części, np. ćwiartki i poprosić uczniów o ocenę kilku aspektów zajęć.

2. DŁOŃ

Narysuj na tablicy dłoń. Każdy palec symbolizuje niedokończone zdanie:

- Kciuk – Podobało mi się...
- Wskazujący – Odkryciem dla mnie było...
- Środkowy – Nie podobało mi się...
- Serdeczny – Chciał(a)bym podziękować za...
- Mały – Zabrakło mi...

Poproś każdego z uczniów, aby ocenił zajęcia, poprzez dokończenie tych pięciu zdań.

3. ANKIETA EWALUACYJNA

Stwórz (ręcznie lub np. poprzez [Google Forms](#)) ankietę ewaluacyjną i poproś uczniów o jej wypełnienie.

4. MENTIMETER

Jeśli Twoi uczniowie mają telefony komórkowe, zbierz informację zwrotną za pomocą aplikacji Mentimeter. Przygotuj na stronie www.mentimeter.com kilka pytań, na które Twoi uczniowie odpowiedzą anonimowo (np. krótka odpowiedź na pytanie „Czego się nauczyłam(-em)?”, skala zadowolenia z zajęć od 1 do 5, wypisanie przymiotników określających zajęcia z doradztwa).

WSKAZÓWKA DLA NAUCZYCIELA



Więcej technik ewaluacji zajęć znajdziesz w bezpłatnej publikacji M. Rosalskiej „Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu”¹¹.

**Gotowi na
przyszłość**

BARDZO DZIĘKUJEMY ZA WSPÓLNĄ PODRÓŻ Z MAPĄ KARIER!



Mamy nadzieję, że dzięki zajęciom z doradztwa zawodowego Twój uczeń czuje się lepiej przygotowany do wyboru szkoły, wejścia na rynek pracy i zmierzenia się z wyzwaniami przyszłości.

Głęboko wierzymy w to, że proces mapowania swojej ścieżki to proces ciągły, trwający przez całe życie. Warto zatrzymać się w różnych momentach, aby zobaczyć, gdzie jesteśmy, czego oczekujemy i jak wygląda nasze otoczenie. Zachęcamy do tego, aby temat przyszłości poruszać w szkole jak najczęściej, zachęcać uczniów do testowania swoich wyborów oraz korzystać z różnorodnych źródeł inspiracji. Tak aby szkoła, praca i przyszłość były hasłami, które jak najczęściej idą ze sobą w parze.

Mapa Karier to jedno z dwóch narzędzi stworzonych przez fundację Katalyst Education, której misją jest dostarczanie wysokiej jakości otwartych zasobów edukacyjnych. Zachęcamy do polecenia uczniom również naszego drugiego projektu: Pi-stacja, czyli darmowych wideolekcji z matematyki zgodnych z polską podstawą programową. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.pistacja.tv oraz na kanale www.youtube.com/PistacjaMatematyka.

DODATKOWE INFORMACJE

Jeżeli nasze scenariusze Ci się spodobały, zachęcamy również do skorzystania z innych pomysłów na lekcje stworzonych w ramach Mapy Karier, które publikujemy regularnie na stronie www.mapakarier.org/inspirations.

Po dawkę inspiracji zapraszamy również na nasz fanpage (www.facebook.com/MapaKarier), na którym dzielimy się nowinkami z rynku pracy, informujemy o aktualnościach w naszym projekcie i nadchodzących wydarzeniach.

Zachęcamy Cię również do pozostania z nami w kontakcie poprzez zapisanie się na nasz newsletter. Możesz to zrobić [tutaj](#).

Dziękujemy Ci za zaufanie. Jeśli chcesz podzielić się swoją opinią lub masz pytanie, napisz do nas na adres kontakt@mapakarier.org.

Poniżej znajdziesz listę dodatkowych narzędzi, materiałów i stron internetowych z zakresu doradztwa zawodowego, które gorąco polecamy:

- „[Narzędziownik](#)” Zmapuj siebie
Zestaw ćwiczeń, adresowanych głównie do dziewczyn, służących poznaniu siebie i odkryciu swojej ścieżki
- „[Scenariusze przyszłości](#)” Stowarzyszenia Pedagogów Teatru
Zestaw scenariuszy zajęć skupiający się na temacie pracy przy wykorzystaniu niestandardowych metod teatralnych
- [Akademia Webinaru](#)
Platforma e-learningowa, na której znajdziesz bardzo wiele kursów i materiałów przydatnych w pracy i rozwoju doradcy zawodowego

PRZYPISY

- 1** „Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego. Przewodnik dla nauczyciela i doradcy”, M. Rosalska, KOWEZiU 2012, str. 132-133, [dostęp: 5.08.2019]
<http://eurodoradztwo.praca.gov.pl/publikacje/warsztat-diagnostyczny.pdf>
- 2** „The jobs we'll lose to machines”, A. Goldbloom, TED 2016, [dostęp: 5.08.2019]
https://www.ted.com/talks/anthony_goldbloom_the_jobs_we_ll_lose_to_machines_and_the_ones_we_won_t
- 3** „The future of employment. How susceptible are jobs to computerisation?”, C. Frey, M. Osborne, Technological Forecasting and Social Change, 2013
- 4** „Czy sztuczna inteligencja zabierze nam pracę?”, SciFun, styczeń 2019 [dostęp: 5.08.2019]
<https://www.youtube.com/watch?v=LSPQPryIAQ>
- 5** „Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego. Przewodnik dla nauczyciela i doradcy”, M. Rosalska, KOWEZiU 2012, str. 129, [dostęp: 5.08.2019]
<http://eurodoradztwo.praca.gov.pl/publikacje/warsztat-diagnostyczny.pdf>
- 6** „Od aktora do autora. Wspieranie młodzieży w konstruowaniu własnej kariery”, J. Minta, KOWEZiU 2012 [dostęp: 5.08.2019]
<http://eurodoradztwo.praca.gov.pl/publikacje/od-aktora-do-autora.pdf>
- 7** „Poznaj swojego słonia, czyli jak dokonać korzystnej zmiany”, K. Jaros, BonaVita, [dostęp: 5.08.2019]
<https://bonavita.pl/poznaj-swojego-slonia-czyli-jak-dokonac-korzystnej-zmiany>
- 8** „Monitor rynku pracy. Wyniki 36. edycji badania”, Instytut badawczy Randstad, lipiec 2019
- 9** „Oni zmienili swoje życie zawodowe po 30-ce. Nie było lekko”, InnPoland, grudzień 2015, [dostęp: 5.08.2019]
<https://innpoland.pl/123967,oni-zmienili-swoje-zycie-zawodowepo-30-ce-nie-bylo-lekko>
- 10** „Kalejdoskop Kariery. Część 2”, J. Minta i in., ORE i Fundacja Krzyżowa [dostęp: 5.08.2019]
<http://www.ore.krzyzowa.org.pl/upload/upload/Poradnik%20cz2.pdf>
- 11** „Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu”, H. Dołęga-Herzog, M. Rosalska, KOWEZiU 2014, [dostęp: 5.08.2019]
<http://eurodoradztwo.praca.gov.pl/publikacje/wykorzystanie-metod-kreatywnych.pdf>